

V Bruseli 9. júna 2026
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2026/0137 (NLE)

10269/26
ADD 1

SOC 375
EMPL 199
ECOFIN 788
EDUC 256

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	3. júna 2026
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2026) 510 annex
Predmet:	PRÍLOHA k návrhu ROZHODNUTIA RADY o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov

---

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2026) 510 annex.

Príloha: COM(2026) 510 annex

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 3. 6. 2026
COM(2026) 510 final

ANNEX

PRÍLOHA

k

návrhu ROZHODNUTIA RADY

o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov

Usmernenie č. 5: Zvyšovanie dopytu po pracovnej sile

Členské štáty by mali podporovať udržateľné sociálne trhové hospodárstvo. Mali by uľahčovať a podporovať investície a posilňovať rast založený na inováciách a rast produktivity v záujme vytvárania kvalitných pracovných miest, najmä v kontexte digitálneho prechodu, prechodu na zelené hospodárstvo a demografického prechodu, ako aj rastúcich potrieb v oblasti bezpečnosti a obrany a vzhľadom na hlavné cieľové hodnoty Únie a jednotlivých členských štátov v oblasti zamestnanosti na rok 2030. Členské štáty by mali uplatňovať integrované prístupy, ktoré odrážajú osobitné výzvy a rozvojový potenciál rôznych regiónov a území. Na tento účel by mali znížiť prekážky, ktorým čelia podniky pri zamestnávaní ľudí, a to aj znížením administratívnej záťaže, ako aj pri rozširovaní svojich podnikateľských činností, a podporovať zodpovedné podnikanie a skutočnú samostatnú zárobkovú činnosť. Členské štáty by mali podporovať rozvoj sociálneho hospodárstva vrátane sociálnych podnikov. Mali by vypracúvať a vykonávať súvisiace opatrenia a stratégie, podporovať sociálnu inováciu a obchodné modely, ktoré vytvárajú kvalitné pracovné príležitosti, a to najmä pre ľudí, ktorí sú najviac vzdialení od trhu práce alebo sú na ňom nedostatočne zastúpení.

V záujme posilnenia odolnosti voči možným otrasom môžu dobre navrhnuté režimy skráteného pracovného času a podobné opatrenia spolu s cieľenou odbornou prípravou pomôcť pracovníkom zostať zamestnaní počas dočasných poklesov a reštrukturalizácie spoločností a zároveň uľahčiť dynamické prerozdelenie pracovnej sily v hospodárstve. Štrukturálne transformácie môžu podporiť aj dobre navrhnuté stimuly na prijímanie do zamestnania a na zmenu pracovného miesta a opatrenia na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu vypracované v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi, a to uľahčením procesov reštrukturalizácie a prerozdeľovania pracovnej sily z upadajúcich odvetví do rozvíjajúcich sa odvetví. Môžu preto pomôcť modernizovať hospodárstvo, a to aj prostredníctvom rozvoja súvisiacich zručností.

Zdaňovanie by sa malo presunúť z práce na iné zdroje, ktoré viac podporujú rast, ako aj klimatické a environmentálne ciele, a zároveň by sa mala podporovať účasť žien na trhu práce a mali by sa chrániť príjmy na zabezpečenie primeranej sociálnej ochrany a výdavky na podporu rastu. Malo by sa presadzovať vysoko konkurencieschopné a inovatívne hospodárstvo, primerané príjmy a spravodlivé mzdy a dobré pracovné podmienky ako kľúčové prvky zabezpečenia kvality pracovných miest, ktoré spolu s rozvojom zručností, kariérom postupom a istotou pracovného miesta vytvárajú účinný cyklus posilňovania postavenia jednotlivcov, produktivity a hospodárskeho rastu. Členské štáty by mali podporovať kolektívne vyjednávanie o stanovovaní miezd. Členské štáty a sociálni partneri by rešpektujúc národné postupy a autonómiu sociálnych partnerov mali zabezpečiť, aby mali všetci pracovníci primerané mzdy tým, že sa na nich budú vzťahovať kolektívne zmluvy alebo primerané zákonné minimálne mzdy, pričom sa zohľadní ich vplyv na konkurencieschopnosť, vytváranie kvalitných pracovných miest, kúpnu silu a chudobu pracujúcich.

Usmernenie č. 6: Zvyšovanie ponuky pracovnej sily a zlepšovanie prístupu k zamestnaniu, ako aj celoživotného získavania zručností a kompetencií

V kontexte dvojakej transformácie, demografickej zmeny a geopolitických zmien a rastúceho významu bezpečnosti a obrany spolu so súvisiacou potrebou väčšej strategickej autonómie Únie, a to aj pokiaľ ide o technologickú suverenitu, by členské štáty mali podporovať konkurencieschopnosť, produktivitu, zamestnateľnosť a rozvoj ľudského kapitálu. Na tento účel by mali podporovať získavanie zručností a kompetencií v súlade s potrebami trhu práce

so zameraním na strategické odvetvia a hodnotové reťazce identifikované v priemyselnej politike Únie a v priemyselnej politike jednotlivých členských štátov. Mali by riešiť nedostatok zručností a pracovnej sily, a to aj prostredníctvom lepších a včasnejších informácií o zručnostiach, aj pokiaľ ide o hlavné cieľové hodnoty Únie a jednotlivých členských štátov v oblasti zručností do roku 2030. Členské štáty by takisto mali modernizovať svoje systémy vzdelávania a odbornej prípravy a investovať do nich, a to aj vo vidieckych a vzdialených oblastiach, vrátane súvisiacej infraštruktúry, s cieľom poskytovať vysokokvalitné, prístupné a inkluzívne vzdelávanie a odbornú prípravu a stimulovať intenzívnejšie zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu. Tým by sa malo zabezpečiť aj to, aby pracovná sila mala správne zručnosti na vývoj a zavádzanie riešení vo svetle rýchlo sa meniaceho vývoja špičkových technológií. Členské štáty by mali spolupracovať so sociálnymi partnermi, poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy, podnikmi a inými zainteresovanými stranami s cieľom riešiť štrukturálne nedostatky vo svojich systémoch vzdelávania a odbornej prípravy.

Osobitná pozornosť by sa mala venovať riešeniu poklesu výsledkov v oblasti vzdelávania mladých ľudí, najmä pokiaľ ide o základné zručnosti (gramotnosť, matematika, prírodné vedy, digitálne a občianske zručnosti), a to aj cielenou podporou znevýhodnených skupín. Treba prijať opatrenia na riešenie výziev, ktorým čelí učiteľské povolanie, vrátane jeho atraktívnosti a pracovných podmienok, riešenia nedostatku učiteľov a investovania do digitálnych zručností a kompetencií učiteľov a školiteľov. S cieľom položiť základy adaptability a odolnosti počas celého života by systémy vzdelávania a odbornej prípravy mali vybaviť všetky vzdelávajúce sa osoby kľúčovými kompetenciami, ako sú základné a digitálne zručnosti vrátane gramotnosti v oblasti umelej inteligencie, ako aj prierezovými kompetenciami, podnikateľskými zručnosťami a kritickým myslením vzhľadom na hrozbu dezinformácií.

S cieľom zvýšiť zamestnateľnosť a podporovať vytváranie kvalitných pracovných miest a možností zmien zamestnania by členské štáty mali podporovať dospelých v produktívnom veku v prístupe k odbornej príprave a zvýšiť stimuly a motiváciu vyhľadávať odbornú prípravu, v prípade potreby aj prostredníctvom individuálnych vzdelávacích účtov, spoľahlivých posúdení kvality odbornej prípravy a mikrocertifikátov. Mali by každému umožniť predvídať potreby trhu práce a lepšie sa im prispôbiť, najmä prostredníctvom neustáleho zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie a poskytovaním integrovanej profesijnej orientácie a poradenstva.

Členské štáty by mali podporovať rovnaké príležitosti pre všetkých riešením nerovnosti vo vzdelávaní a odbornej príprave vrátane územných rozdielov v prístupe. Deťom by sa mal poskytnúť prístup k cenovo dostupnému a vysokokvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve v súlade s barcelonskými cieľmi a Európskou zárukou pre deti. Členské štáty by mali zvýšiť celkovú úroveň kvalifikácie, znížiť počet osôb, ktoré predčasne ukončujú vzdelávanie a odbornú prípravu, podporovať rovnaký prístup k vzdelávaniu pre deti zo znevýhodnených skupín a vzdialených oblastí. Mali by tiež zvýšiť atraktívnosť, kvalitu a relevantnosť odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pre trh práce, podporovať prístup k terciárnemu vzdelávaniu a jeho ukončenie a zvýšiť počet absolventov, a najmä absolventiek, štúdiá v oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (STEM), a to v rámci OVP, ako aj v terciárnom vzdelávaní. Mala by sa podporovať aj špičková úroveň a excelentnosť výstupov vzdelávania vzhľadom na ich úlohu pri posilňovaní budúceho inovačného potenciálu Únie a konkurencieschopnosti. Členské štáty by mali mladým ľuďom uľahčiť prechod zo vzdelávania do zamestnania, a to prostredníctvom dostupných a kvalitných stáží a učňovskej prípravy, ako aj poradenských služieb, a mali by zvýšiť aj účasť dospelých na ďalšom vzdelávaní, najmä v prípade vzdelávajúcich sa osôb, ktoré pochádzajú zo znevýhodneného

prostredia, a najmenej kvalifikovaných osôb. Členské štáty by mali zmodernizovať a zvýšiť ponuku a využívanie flexibilného počiatočného a ďalšieho OVP a posilniť učenie sa na pracovisku v rámci systémov OVP. Okrem toho by členské štáty mali zvýšiť relevantnosť terciárneho vzdelávania a vo vhodných prípadoch relevantnosť výskumu pre trh práce; zlepšiť informácie o zručnostiach; zlepšiť viditeľnosť a porovnateľnosť zručností a kvalifikácií vrátane tých, ktoré boli získané v zahraničí, a zabezpečiť konzistentnejšie využívanie celoúnijných klasifikácií (t. j. klasifikácie ESCO); vytvoriť viac možností na potvrdzovanie a uznávanie zručností a kompetencií získaných mimo formálneho vzdelávania a odbornej prípravy a podporovať rýchlejšie uznávanie kvalifikácií pre občanov Únie a štátnych príslušníkov tretích krajín a zároveň zachovávať normy kvality.

Členské štáty by mali nezamestnaným a neaktívnym osobám poskytovať účinnú, včasnú, koordinovanú a cielenú podporu založenú na pomoci pri hľadaní pracovného miesta, zvyšovaní úrovne zručností a pri rekvalifikácii a prístupe k iným podporným službám, pričom by sa osobitná pozornosť mala venovať zraniteľným skupinám. V záujme výrazného zníženia dlhodobej a štrukturálnej nezamestnanosti a jej predchádzania by sa mali čo najskôr, najneskôr však po 18 mesiacoch nezamestnanosti, realizovať komplexné stratégie, ktoré zahŕňajú hĺbkové individuálne posúdenie nezamestnaných osôb a potvrdzovanie predchádzajúcich pracovných skúseností. Nezamestnanosť mladých ľudí a výzva v podobe mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), by sa mali naďalej riešiť predchádzaním predčasnemu ukončeniu vzdelávania a odbornej prípravy a zlepšovaním prechodu zo školy do zamestnania spolu s plným vykonávaním posilnenej záruky pre mladých ľudí, najmä tak, že sa mladým ľuďom vo veku 15 až 29 rokov ponúkne zamestnanie alebo vzdelávanie do štyroch mesiacov, aby sa zaručila včasná intervencia.

Členské štáty by sa mali zamerať na odstránenie prekážok a demotivačných faktorov a mali by vytvárať stimuly pre účasť na trhu práce, a to najmä pokiaľ ide o zamestnancov s nízkou mzdou, druhé zárobkovo činné osoby v domácnosti (často ženy), starších ľudí, osoby so zdravotným postihnutím a osoby, ktoré sú od trhu práce najviac vzdialené, vrátane ľudí s migrantským pôvodom a Rómov. Členské štáty by sa mali usilovať o zlepšenie ponuky pracovnej sily a riešiť jej nedostatok, najmä presadzovaním primeraných pracovných podmienok, zabezpečením toho, aby koncepcia daňových a dávkových systémov podporovala účasť na trhu práce a aby aktívne politiky trhu práce boli účinné a prístupné, a zároveň rešpektovali úlohu sociálnych partnerov. Členské štáty by mali podporovať aj prispôsobovanie pracovného prostredia osobám so zdravotným postihnutím ponukou kvalitného nesegregovaného zamestnania a kariérneho postupu okrem iného cielenou finančnou a technickou podporou, informovaním a osvetou, a poskytovaním služieb, ktoré im umožňujú zapojiť sa do trhu práce a do života spoločnosti.

Členské štáty by mali zabezpečiť rodovú rovnosť a väčšiu účasť žien na trhu práce, a to aj v súvislosti s kariérom postupom, bojom proti rodovým stereotypom, odstraňovaním prekážok prístupu k vedúcim pozíciám na všetkých úrovniach rozhodovania a bojom proti násiliu a obťažovaniu na pracovisku. Mala by sa zabezpečiť rovnaká odmena za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty a transparentnosť odmeňovania. Malo by sa podporovať zosúladenie pracovného, rodinného a súkromného života pre ženy aj mužov, najmä prostredníctvom prístupu k cenovo dostupnej a vysokokvalitnej dlhodobej starostlivosti a vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby rodičia a iné osoby s opatrovateľskými povinnosťami mali prístup k vhodnej dovolenke z rodinných dôvodov a flexibilným formám organizácie práce na zosúladenie svojho pracovného,

rodinného a súkromného života, a mali by podporovať vyvážené využívanie týchto nárokov medzi rodičmi.

Ako doplnkové riešenie na využitie potenciálu domácej pracovnej sily Únie by členské štáty mali prilákať talenty a zručnosti z krajín mimo Únie prostredníctvom legálnych možností migrácie a zároveň zaručiť spravodlivý nábor a pracovné a sociálne práva. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby postupy uznávania kvalifikácií štátnych príslušníkov tretích krajín v kontexte postupov legálnej migrácie boli jednoduché, účinné a uľahčovali rýchly prístup k regulovaným povolaniam. Členské štáty by sa mali ďalej zapájať do partnerstiev zameraných na talenty, aby sa zlepšili legálne možnosti migrácie zavedením nových systémov mobility a aby sa zabezpečila účinná integračná politika pre pracovníkov a ich rodiny, ktorá by zahŕňala vzdelávanie a odbornú prípravu, zamestnanie, sociálnu ochranu, zdravie a bývanie.

Usmernenie č. 7: Zlepšovanie fungovania trhov práce a účinnosti sociálneho dialógu

Členské štáty by mali spolupracovať so sociálnymi partnermi pri zabezpečovaní spravodlivých, transparentných a predvídateľných pracovných podmienok. Na zvýšenie kvality pracovných miest by mali obmedziť segmentáciu na trhoch práce a predchádzať jej, bojovať proti nedeklarovanej práci a nepravnej samostatnej zárobkovej činnosti a podporovať prechod na formy zamestnania na neurčitý čas. Prostredníctvom pravidiel na ochranu zamestnanosti, pracovného práva a inštitúcií by sa malo zabezpečiť vhodné prostredie na prijímanie pracovníkov, ako aj potrebná flexibilita pre zamestnávateľov, aby sa mohli rýchlo prispôbiť meniacim sa hospodárskym podmienkam. Zároveň by sa prostredníctvom nich mali chrániť pracovné práva a mala by sa zabezpečiť sociálna ochrana. Podpora využívania flexibilných foriem organizácie práce, ako je telepráca, môže prispieť k vyššej miere zamestnanosti a inkluzívnejším trhom práce. Ku kvalite pracovných miest prispieva zaistenie bezpečného a zdravého pracovného prostredia, ako aj podpora dobrých podmienok na pracovisku a autonómie práce.

Členské štáty by mali podporovať pracovníkov a zamestnávateľov pri digitálnej transformácii, a to aj podporou účinného, zodpovedného, inkluzívneho a etického používania nástrojov umelej inteligencie, ktoré zvyšujú produktivitu a dopĺňajú ľudskú prácu. S cieľom podporiť prístup k technológiám a inováciám na pracovisku založený na dôvere by členské štáty mali monitorovať aj vplyvy na fungovanie trhu práce vrátane náborových postupov a využívať úlohu sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania. Malo by sa predchádzať neistým pracovným podmienkam, a to aj v prípade práce pre platformy a atypických pracovných zmlúv, zabezpečením spravodlivosti, transparentnosti, nediskriminácie a zodpovednosti pri používaní algoritmov a bojom proti zneužívajúcim zmluvným dojednaniam. V prípadoch nespravodlivého prepustenia by sa mal zabezpečiť prístup k účinnému a nestrannému urovnávaniu sporov a právo na nápravu vrátane primeranej kompenzácie v náležitých prípadoch.

Členské štáty by mali účinne aktivovať osoby, ktoré sa môžu zapojiť, a umožniť im účasť na trhu práce, a to predovšetkým nedostatočne zastúpené skupiny, ako sú ženy a mladí ľudia, ako aj ľudia v zraniteľných situáciách, ako sú osoby s nižšou úrovňou zručností, dlhodobo nezamestnaní, osoby so zdravotným postihnutím, osoby s migrantským pôvodom, osoby z rómskych komunit a starší pracovníci. Členské štáty by mali posilniť rozsah a účinnosť aktívnych politík trhu práce zlepšením ich dostupnosti, dosahu a pokrytia a ich lepším prepojením so sociálnymi službami, s odbornou prípravou a podporou príjmu nezamestnaných osôb. Členské štáty by mali posilniť kapacitu verejných služieb zamestnanosti, aby mohli uchádzačom o zamestnanie poskytovať včasnú a cieleňú pomoc, a to aj prostredníctvom

riadenia založeného na výsledkoch a lepšej schopnosti používať údaje a digitálne technológie a čo najlepším využívaním finančných prostriedkov Únie. V tejto súvislosti zohrávajú úlohu aj súkromné služby zamestnanosti.

Členské štáty by mali nezamestnaným poskytovať primerané dávky v nezamestnanosti počas primeraného obdobia v súlade s ich príspevkami a vnútroštátnymi pravidlami oprávnenosti. Dávky v nezamestnanosti by nemali odrádzať od rýchleho návratu do zamestnania a mali by byť sprevádzané aktívnymi politikami trhu práce.

Vzdelávacia mobilita, najmä v OVP a pre učňov a vzdelávajúce sa osoby, ktorí s ňou majú menej skúseností, a mobilita pracovnej sily by sa mali zvýšiť a primerane podporovať s cieľom zlepšiť zručnosti a zamestnateľnosť týchto osôb. Mali by sa riešiť prekážky mobility pracovnej sily v rámci Únie, a to aj v súvislosti s overovaním pravosti a porozumením obsahu kvalifikácií z iných členských štátov, so zložitými a zaťažujúcimi postupmi uznávania odborných kvalifikácií alebo s ťažkosťami pri uplatňovaní práv na sociálne zabezpečenie alebo prístupe k nim. Mali by sa zabezpečiť spravodlivé pracovné podmienky pre všetkých, ktorí vykonávajú cezhraničnú činnosť, vrátane štátnych príslušníkov tretích krajín, a to účinným presadzovaním národných právnych predpisov a právnych predpisov Únie, zintenzívnením úsilia pri ich presadzovaní a administratívnej spolupráci medzi správnymi orgánmi členských štátov, pokiaľ ide o mobilných pracovníkov, a s podporou Európskeho orgánu práce.

Členské štáty by sa okrem toho mali usilovať o vytvorenie vhodných podmienok pre nové formy práce a využívať ich potenciál pre vytváranie pracovných miest a zároveň zabezpečiť, aby boli v súlade so sociálnymi a s pracovnými právami. Mali by presadzovať uplatniteľné pravidlá v kontexte atypických zmlúv a nových foriem práce, ako je práca prostredníctvom digitálnych pracovných platforiem. V tejto súvislosti môžu zohrávať kľúčovú úlohu sociálni partneri a členské štáty by ich mali podporovať pri oslovovaní a zastupovaní ľudí v atypickej práci a nových formách práce. Členské štáty by okrem toho v súvislosti s výzvami vyplývajúcimi z nových foriem práce vrátane používania digitálnych technológií a umelej inteligencie, ako je algoritmické riadenie, dohľad nad pracovníkmi a telepráca, mali posilniť presadzovanie práva prostredníctvom primeranej kapacity a špecializovanej odbornej prípravy pre inšpektoráty práce.

Členské štáty by mali zabezpečiť priaznivé prostredie pre bipartitný a tripartitný sociálny dialóg na všetkých úrovniach, a to vrátane kolektívneho vyjednávania, vo verejnom a súkromnom sektore v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo vnútroštátnou praxou, po konzultácii a v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi, pričom by sa mala rešpektovať ich autonómia. Členské štáty by mali systematicky, zmysluplne a včas zapájať sociálnych partnerov do navrhovania a vykonávania politík zamestnanosti, sociálnych a v relevantných prípadoch hospodárskych a iných verejných politík, a to aj pokiaľ ide o stanovenie a aktualizáciu zákonných minimálnych miezd. Členské štáty by mali podporovať väčšie pokrytie kolektívnym vyjednaním, a to aj posilňovaním kapacít sociálnych partnerov, umožňovať účinné kolektívne vyjednanie na všetkých príslušných úrovniach a podporovať koordináciu medzi týmito úrovňami a naprieč nimi. Sociálni partneri by sa mali povzbudzovať k tomu, aby rokovali o kolektívnych zmluvách v záležitostiach, ktoré sa ich týkajú, a aby takéto zmluvy uzatvárali, pričom sa v plnej miere uznáva ich autonómia a právo na kolektívnu akciu. Členské štáty by v relevantných prípadoch a na základe existujúcich vnútroštátnych postupov mali zohľadniť príslušné skúsenosti organizácií občianskej spoločnosti v oblasti zamestnanosti a sociálnych otázok.

Usmernenie č. 8: Presadzovanie rovnakých príležitostí pre všetkých, podpora sociálneho začlenenia a prevencia a boj proti chudobe

Členské štáty by mali modernizovať svoje systémy sociálnej ochrany tak, aby poskytovali primeranú, účinnú, efektívnu a udržateľnú sociálnu ochranu pre všetkých, vo všetkých etapách života a aby boli vhodné pre potreby starnúceho obyvateľstva. Mali by podporovať sociálne začlenenie a vzostupnú sociálnu mobilitu, podporovať medzigeneračnú spravodlivosť a spravodlivé vyváženie podpory medzi vekovými skupinami, stimulovať účasť na trhu práce, bojovať proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu a riešiť nerovnosti, a to aj prostredníctvom koncepcie svojich daňových a dávkových systémov, posudzovať distribučný vplyv politik a zároveň bojovať proti diskriminácii vo všetkých jej formách. Účinnosť systémov sociálnej ochrany sa môže zlepšiť doplnením univerzálnych prístupov o ciele prístupy. Členské štáty by mali zvýšiť transparentnosť a využívanie dávok sociálnej ochrany, a to aj etickým a bezpečným zavádzaním digitálnych nástrojov a venovaním náležitej pozornosti digitálnej priepasti. Osobitná pozornosť by sa mala venovať zraniteľným domácnostiam, ktoré sú najviac postihnuté zelenou a digitálnou transformáciou, nerovnomernými vplyvmi zmeny klímy a zvýšením životných nákladov vrátane nákladov na bývanie a energiu. Členské štáty by mali prijať opatrenia na odstránenie nedostatkov v prístupe k sociálnej ochrane pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby ako neoddeliteľnú súčasť zabezpečenia kvality pracovných miest.

Osobitná pozornosť by sa mala venovať boju proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu z hľadiska životného cyklu od detstva až po starobu v súlade s hlavnými cieľovými hodnotami Únie a jednotlivých členských štátov v oblasti znižovania chudoby do roku 2030. Členské štáty sa vyzývajú, aby zabezpečili politické rámce na boj proti chudobe. S cieľom intenzívnejšie predchádzať chudobe a riešiť ju by sa mala riešiť diskriminácia a stigmatizácia, ťažkosti pri zabezpečovaní základných potrieb, ako sú potraviny, energie, bývanie a iný základný tovar, a nedostatočný prístup ku kvalitným službám. Členské štáty by mali rozvíjať a integrovať tri oblasti aktívneho začlenenia (primeranú podporu príjmu, inkluzívne trhy práce a prístup ku kvalitným podporným službám) s cieľom uspokojiť individuálne potreby. Systémy sociálnej ochrany a začlenenia by mali zabezpečovať primerané dávky minimálneho príjmu pre všetky osoby, ktoré nemajú dostatočné zdroje, a presadzovať sociálne začlenenie podporou a motivovaním ľudí, aby sa zapájali do trhu práce a do života spoločnosti, a to aj cieľným poskytovaním sociálnych služieb. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby mali všetci prístup ku kvalitným základným službám. Na zaručenie rovnakých príležitostí vrátane zmiernenia potravinovej a materiálnej deprivácie, je zásadne dôležitý prístup k cenovo dostupným, prístupným a kvalitným službám, ako je vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve, mimoškolská starostlivosť, vzdelávanie, odborná príprava, bývanie, zdravotná a dlhodobá starostlivosť. Na prelomenie cyklu znevýhodnenia by sa mali riešiť predovšetkým chudoba a sociálne vylúčenie detí, a to prijatím komplexných a integrovaných opatrení vrátane úplného vykonávania Európskej záruky pre deti.

Členské štáty by takisto mali zabezpečiť prístup k cenovo dostupnému a udržateľnému bývaniu vrátane sociálneho bývania. Kľúčom k dosiahnutiu pokroku bude mobilizácia súkromných a verejných investícií do cenovo dostupného a sociálneho bývania spolu s riešením ďalších problémov s ponukou v tomto smere. Okrem toho by členské štáty mali poskytovať dobre ciele pomoc pri bývaní a iné podporné opatrenia pre ľudí v núdzi alebo v zraniteľnej situácii. Stavebnými prvkami udržateľných a inkluzívnych riešení bývania môžu byť sociálne podniky poskytujúce bývanie, inovatívne modely financovania a ciele opatrenia na mobilizáciu voľných bytov. Energetická a dopravná chudoba, ako aj odolnosť voči zdravotným rizikám a katastrofám vrátane tých, ktoré sú spôsobené zmenou klímy a zhoršovaním životného

prostredia, by sa mali riešiť cielenými podpornými opatreniami pre domácnosti s nízkymi príjmami a znevýhodnené skupiny. Členské štáty by mali vo vhodných prípadoch účinne využívať finančné prostriedky Únie na investície do cenovo dostupného a sociálneho bývania, bývania pre študentov, obnovy bývania a sprievodných služieb. Mali by sa zohľadňovať osobitné potreby osôb so zdravotným postihnutím vrátane prístupnosti. Bezdomovectvo a vylúčenie z bývania by sa mali riešiť najmä zvýšením ponuky cenovo dostupného a sociálneho bývania, preventívnymi opatreniami a podporou inkluzívneho a integrovaného prístupu zameraného na ľudí a bývanie, čím sa zabezpečí, aby podpora zodpovedala skutočným potrebám.

V súvislosti s rastúcou dlhovekosťou a iným demografickým vývojom by členské štáty mali zabezpečiť primeranosť a udržateľnosť dôchodkových systémov pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby. Dôchodkové systémy by mali zabezpečiť rovnaké príležitosti pre ženy a mužov na získanie dôchodkových práv, a to aj poskytovaním dôchodkových kreditov za kariérne prestávky na opatrovateľské účely a zvyšovaním sporenia v široko dostupných a inkluzívnych doplnkových systémoch. Dôchodkové reformy by sa mali podporovať politikami zacielenými na zníženie rozdielu v dôchodkoch žien a mužov a opatreniami zameranými na predĺženie pracovného života, ako je podpora aktívneho starnutia a uľahčenie účasti starších osôb na trhu práce s cieľom zvýšiť skutočný vek odchodu do dôchodku. Členské štáty by mali podporovať transparentnosť dôchodkových práv, a to aj prostredníctvom služieb sledovania dôchodkov.

Členské štáty by mali zabezpečiť včasný prístup k cenovo dostupnej preventívnej a liečebnej zdravotnej starostlivosti a zároveň zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť. V kontexte rastúceho dopytu po dlhodobej starostlivosti, ktorý takisto súvisí s demografickým vývojom, by sa mali riešiť nedostatky v primeranosti a dostupnosti služieb, ako aj nedostatok pracovnej sily a zlé pracovné podmienky, a to na základe komplexných a integrovaných opatrení. Okrem toho by členské štáty mali pracovať na vývoji modelov starostlivosti, ktoré sú zamerané na človeka, zabezpečujú hladký prechod medzi rôznymi cestami pacienta (napr. z nemocnice do domácej a/alebo rezidenčnej starostlivosti) a integrovaným spôsobom riešia potreby zdravotnej a dlhodobej starostlivosti.